

О. Л. Мачушник

**ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА
КОНТРОЛЮ В КУРСІ
«ПАТОПСИХОЛОГІЯ»**

УДК 159.9.072 (075.8)

М 37

Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 29 серпня 2017 р.)

Рецензенти:

Кльоц Л. А., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської Обласної Ради

Староконь Є. Г., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова Державного університету телекомунікацій

О. Л. Мачушник

М 37 Тестування як форма контролю в курсі «Патопсихологія»: Навчально-методичний посібник. – Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – 39 с.

У посібнику вміщено тести до курсу «Патопсихологія», які допоможуть глибше засвоїти теоретичний матеріал курсу, перевірити наявний рівень знань, виявити прогалини в знаннях та самостійно підвищити наявний рівень підготовки з даного курсу.

Для викладачів, вчителів, аспірантів та студентів – майбутніх психологів та педагогів, а також для усіх, хто цікавиться психологією.

Передмова

Успішна фахова підготовка майбутнього спеціаліста є основною метою навчального процесу у вищій школі. Майбутні фахівці повинні у повній мірі оволодіти необхідними професійними знаннями, навичками та вміннями. Кваліфікована, грамотна, освічена молода людина є впевненою у власному професійному майбутньому та більш конкурентоспроможною на ринку праці. Для того, щоб надати кваліфіковану психологічну допомогу людині, фахівець повинен точно розпізнати та вивчити певне психологічне явище. Ці вміння є одними із основних професійних надбань майбутніх спеціалістів, які працюють у сфері надання соціально-психологічної допомоги. «Патопсихологія» – навчальна дисципліна, що забезпечує фундаментальну підготовку майбутніх соціальних педагогів у галузі психології. Даний посібник призначений для самостійної роботи студентів в процесі їхнього засвоєння курсу «Патопсихологія».

В процесі навчання у вищому учбовому закладі студенти – майбутні соціальні педагоги в курсі «Патопсихологія» засвоюють основні та допоміжні методи дослідження психологічних якостей, властивостей та станів особистості, особливостей її поведінки та поводження у соціумі.

Основною метою курсу «Патопсихологія» є озброєння майбутніх фахівців знаннями про патопсихологічні феномени, формування умінь розпізнавати та вивчати патопсихологічні явища, отримання загальних практичних навичок, необхідних для проведення патопсихологічного обстеження, отримання знань про методи діагностики патопсихологічних феноменів.

Даний посібник побудовано за принципом програмованої перевірки знань з усіх розділів курсу, що дозволяє студенту самостійно перевірити, наскільки ним повно засвоєний матеріал, що вивчається, які питання вимагають від нього більш пильної уваги. Посібник вміщує 100 тестів з усіх тем курсу.

Всі тестові завдання побудовані таким чином, що мають лише один правильний варіант із запропонованих чотирьох на вибір. Проте, наявність однієї правильної відповіді не означає, що інші три варіанти відповідей є обов'язково неправильними, – вони просто можуть бути неповними, містити деякі неточності і т.д. Правильною вважається відповідь:

- а) правильна по суті;
- б) найбільш точна із запропонованих;
- в) найбільш повна;
- г) найкраще сформульована.

Дані завдання в тестовій формі можуть бути застосовані для реалізації як навчальної, так і контролюючої функції. Посібник може бути використано як для поточного контролю та самоконтролю знань протягом семестру, так і при підготовці до іспитів. На нашу думку, даний посібник сприятиме більш поглибленому та усвідомленому засвоєнню майбутніми педагогами логічного змісту даного курсу.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль І. "Порушення розумового розвитку"

Тема 1: Патопсихологія у системі психологічних дисциплін.

Об'єкт, предмет і завдання патопсихології, її мета та завдання. Відмінність патопсихології від психіатрії та психопатології. Специфіка дитячої патопсихології. Місце дитячої патопсихології у системі медичних та психологічних наук. Специфіка патопсихологічного обстеження дітей. Первинний та вторинний дефект, механізм виникнення вторинних дефектів. Структура первинного та вторинного дефектів. Часткові та загальні порушення психічного розвитку.

Тема 2: Розумова відсталість.

Причини виникнення олігофренії. Ступені олігофренії: (ідіотія, імбецильність, дебільність), характеристика рівнів імбецильності. Критерії диференційної діагностики (для дітей молодшого шкільного віку).

Тема 3: Порушення, пов'язані з розвитком.

Затримка психічного розвитку (ЗПР). Норми психічного розвитку для дітей 6-7 років. Характеристика типів затримки психічного розвитку (гармонійний психофізичний інфантилізм; органічний інфантилізм; церебрально-органічна затримка; соматогенна затримка, явища госпіталізації, ретардації, ауто стимуляції; педагогічна та мікросоціальна занедбаність). Дослідження за методикою Керна-Ірасека «Орієнтовний тест шкільної зрілості»

Тема 4: Критерії нормативного розвитку

Критерії, нормативний розвиток, самооцінка, гра, мовний розвиток, пам'ять, уява, увага, мислення, відчуття, сприймання, розвиток вольових процесів.

Модуль II. "Ушкоджений психічний розвиток"

Тема 1: Органічні синдроми й розлади. ММД, МПД.

Поняття про ушкоджений психічний розвиток. Мінімальна мозкова дисфункція, її ознаки. Причини виникнення мінімальної мозкової дисфункції. Міжпівкульова дисфункція, її характеристика.

Тема 2: Алалії.

Порушення мовлення (алалія – сенсорна та моторна, дислексія, дисграфія, дискалькулія).

Тема 3: Епілепсія.

Епілепсія, її ознаки. Форми поведінки дітей, хворих на епілепсію.

Тема 4: Ранній дитячий аутизм.

Аутичні розлади як приклад викривленого розвитку психіки. Причини виникнення РДА. Характеристика 4-х груп дітей з РДА (польова поведінка). Рекомендації для проведення дослідження дітей з РДА.

Модуль III. "Дисгармонійний розвиток особистості"

Тема 1: Психопатії, акцентуації

Характеристика дисгармонійного психічного розвитку. Класифікація психопатій. Базальна система емоційної регуляції, рівні: польової реактивності, стереотипів, експансії, емоційного контролю. Конституціональні, органічні та крайові психопатії (згідно причин виникнення). Типи психопатій (шизоїдна, епілептоїдна, циклоїдна, психастенічна, істероїдна, нестійка, збудлива).

Акцентуації рис особистості (за О. Лічко та К. Леонгардом), типи підліткових акцентуацій характеру (за О. Лічко). Дослідження акцентуацій за методикою Леонгарда-Шмішека.

Тема 2: Неврози, невропатії.

Невропатія, неврастенія. Неврози (істеричний невроз, фобічний невроз, неврози нав'язливих станів). Ритуали. Дослідження тривожності за методикою «Дослідження шкільної тривожності» Філіпса.

Тема 3: Соціально дезадаптована поведінка неповнолітніх.

Адитивна поведінка підлітків як крайня форма їх соціальної дезадаптації.

Соціалізація. Фрустрація. Психотравмуюча ситуація. Психологічний захист, механізми психологічного захисту. Негативні особистісні утворення, феномен "смислового бар'єру", феномен "афекту неадекватності", розбіжність ставлень, феномен схильності до адиктивної поведінки.

Нервова анорексія, дисморфоманія.

Порушення потягів у підлітковому віці. Втечі (імпульсивні, емансипаційні, демонстративні), потяг до підпалів, крадіжок (клептоманія), сексуальні перверзії.

Тема 4: Методи дослідження особистісного розвитку.

Поняття про проєктивні методи. Проєктивні методи дослідження міжособистісних стосунків у сім'ї. Методи дослідження особистісних особливостей дитини. Методи з'ясування соціальної ситуації розвитку дитини.

Дослідження міжособових стосунків у сім'ї за допомогою тесту "Кінетичний малюнок сім'ї".

Дослідження особливостей особистості за допомогою методики "Неіснуюча тварина" Друкаревич.

Тести до курсу

1. Дисграфія – це:

- а) часткове специфічне порушення засвоєння процесу читання, яке зумовлене несформованістю або порушенням вищих психічних функцій і виявляється у повторюванні стійких помилок на письмі;
- б) часткове специфічне порушення процесу писання;
- в) специфічне порушення у формуванні навичок лічби, пов'язане з недостатністю просторового гнозису;
- г) відсутність або недорозвиненість мовлення внаслідок органічного ураження мовних зон кори головного мозку у внутріутробному або ранньому періоді розвитку дитини.

2. IQ = 0-5 балів характеризує людей, які:

- а) хворі на дебільність;
- б) хворі на ідіотію;
- в) мають затримку психічного розвитку;
- г) мають акцентуацію характеру.

3. Ретардація – це ...

- а) повернення до більш ранніх форм поведінки;
- б) реакція на заохочення;
- в) тривале перебування в лікарняних установах;
- г) виховання в умовах бездоглядності.

4. Затримка психічного розвитку – це:

- а) дисгармонійний психічний розвиток;
- б) викривлений психічний розвиток;
- в) уповільнення темпів розвитку;
- г) хвороба.

5. Стан наполегливого, упертого бажання схуднути, впевненості в наявності надлишкової маси тіла, навіть при критичному зменшенні ваги, – це:

- а) олігофренія;
- б) нервова анорексія;
- в) дисморфоманія;
- г) затримка психічного розвитку.

6. Ознаками мінімальної мозкової дисфункції є:

- а) незначне порушення функцій головного мозку; біологічно зумовлена недостатність функцій нервової системи;
- б) порушення мовної моторики; відсутність самообслуговування;
- в) відсутність мислення; недоліки емоційно-вольової регуляції;
- г) здригання всього тіла вдень та уві сні; відчуття різкої зміни навколишнього простору.

7. Вкажіть ряд, де правильно визначені ступені імбецильності:

- а) помірна; глибока; середнього рівня;
- б) високого рівня; сильна, слабко виражена;
- в) нечітка, глибока, слабко виражена;
- г) глибока, чітко виражена, помірна.

8. Вкажіть кількість основних типів акцентуацій характеру за О.Лічко:

- а) 10;
- б) 11;
- в) 12;
- г) 13.

9. IQ = 20-34 бали характеризує людей, які хворі на:

- а) імбецильність;
- б) ідіотію;
- в) дебільність;
- г) психопатію.

10. Вкажіть неправильну назву етапу вживання психотропних речовин:

- а) етап фонового полінаркотизму;
- б) етап перших спроб;
- в) етап пошукового полінаркотизму;
- г) етап цільової орієнтації.

11. Визначте порушення, яке не належить до дисгармонійного розвитку особистості:

- а) невропатія;
- б) психопатія;
- в) епілепсія;
- г) невроз.

12. Перший рівень базальної системи емоційної регуляції – це:

- а) стереотипів;
- б) емоційного контролю;
- в) польової реактивності;
- г) експансії.

13. Вкажіть неправильну назву типу ЗПР:

- а) гарний психофізичний інфантилізм;
- б) соматогенна затримка;
- в) органічний інфантилізм;
- г) церебрально-органічна затримка.

14. При органічному інфантилізмі затримка, насамперед, зачіпає ... сферу:

- а) інтелектуальну;
- б) пізнавальну;
- в) емоційно-вольову;
- г) мотиваційну.

15. Нормальна здорова дитина 6-7 – річного віку має словниковий запас із наступної кількості слів:

- а) 200;
- б) 500;
- в) 1000-2000;

г) 3000-7000.

16. Олігофренія – це:

- а) стан загального недорозвитку психіки в результаті спадкової зумовленості або внутрішнього ураження головного мозку;
- б) хронічне, тяжіюче до поступового погіршення стану нервово-психічне захворювання, що характеризується судомними розладами та специфічними психічними відхиленнями;
- в) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій;
- г) така форма порушень розвитку, для якої характерна недостатність розвитку емоційно-вольової та мотиваційної сфери особистості при відносній збереженості інших структур.

17. Вкажіть неправильну назву ступеня імбецильності:

- а) помірна;
- б) глибока;
- в) середнього рівня;
- г) чітко виражена.

18. До групи конституціональних психопатій не входить:

- а) епілептоїдна;
- б) нестійка;
- в) психастенічна;
- г) істероїдна.

19. Ретардація найчастіше характерна для цього типу затримки психічного розвитку:

- а) гармонійний психофізичний інфантилізм;
- б) соматогенна затримка;
- в) органічний інфантилізм;
- г) церебрально-органічна затримка.

20. При церебрально-органічній затримці психічного розвитку затримка сильніше зачіпає:

- а) пізнавальну діяльність;
- б) емоційну сферу;
- в) вольову сферу;
- г) мотиваційну сферу.

21. Вкажіть правильний вислів:

- а) на етапі пошукового полінаркотизму потяг до наркотику поки що відсутній, психічної залежності від нього немає;
- б) на етапі пошукового полінаркотизму підвищується толерантність до психоактивних речовин (частіше до наркотику, якому віддається перевага);
- в) на етапі пошукового полінаркотизму визначається наркотик, який дає найбільше задоволення;
- г) на етапі пошукового полінаркотизму ще не відбувається вживання психоактивних речовин.

22. IQ = 35-49 балів характеризує людей, які хворі на:

- а) ідіотію;
- б) глибоку імбецильність;
- в) чітко виражену імбецильність;
- г) помірну імбецильність.

23. До особистісних новоутворень, що перешкоджають процесу соціалізації дитини не належить:

- а) феномен смислового бар'єру;
- б) феномен "афекту неадекватності";
- в) почуття дорослості;
- г) розбіжність ставлень.

24. До викривленого розвитку психіки відноситься:

- а) розумова відсталість;
- б) психопатії;
- в) ранній дитячий аутизм;
- г) алалії.

25. Другим по порядку етапом при залученні до вживань психоактивних речовин є:

- а) етап фонового полінаркотизму;
- б) етап перших спроб;
- в) етап одиничного вживання;
- г) етап пошукового полінаркотизму.

26. Вкажіть кількість ступенів імбецильності:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

27. Затримка психічного розвитку (ЗПР) – це:

- а) уповільнення темпів розвитку, яке виражається в недостатності загального запасу знань, незрілості мислення, переважанні ігрових інтересів, швидкій перенасичуваності в інтелектуальній діяльності;
- б) хронічне, тяжіюче до поступового погіршення стану нервово-психічне захворювання, що характеризується судомними розладами та специфічними психічними відхиленнями;
- в) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій;
- г) така форма порушень розвитку, для якої характерна недостатність розвитку емоційно-вольової та мотиваційної сфери особистості при відносній збереженості інших структур.

28. Пограничним станом між нормою та дебільністю є:

- а) сенсорна алалія;
- б) моторна алалія;
- в) затримка психічного розвитку;
- г) епілепсія.

29 Вкажіть правильне визначення поняття "ритуали":

- а) нав'язливі дії, рухи, думки;

- б) певні дії, виконувані дитиною, з метою уникнути переживань страху;
- в) страх виконання певної діяльності;
- г) "острах страху".

30. Вкажіть ряд, де правильно визначені форми алалії:

- а) перцептивна, моторна;
- б) сенсорна, мнемічна;
- в) оптична, динамічна;
- г) сенсорна, моторна.

31. Вкажіть кількість груп РДА:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5.

32. Неврози – це:

- а) порушення емоційно-вольової сфери, зумовлене нестійкістю регуляції вегетативних функцій;
- б) хронічне, тяжіюче до поступового погіршення стану нервово-психічне захворювання, що характеризується судомними розладами та специфічними психічними відхиленнями;
- в) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій;
- г) психогенні вегетосоматичні розлади непсихотичного рівня, усвідомлювані самим суб'єктом.

33. "Обличчя звичайно зберігає вираз глибокого спокою" – це характерно для дітей ... групи РДА:

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

34. До видів дислексій не відносять наступну:

- а) фонематична;
- б) сенсорна;
- в) мнестична;
- г) оптична.

35. Визначте порушення, які не входять до групи ушкодженого психічного розвитку:

- а) неврози;
- б) мінімальна мозкова дисфункція;
- в) порушення міжпівкульової взаємодії;
- г) епілепсія.

36. Дислексія – це:

- а) часткове специфічне порушення засвоєння процесу читання, яке зумовлене несформованістю або порушенням вищих психічних функцій і виявляється у повторюванні стійких помилок на письмі;
- б) часткове специфічне порушення процесу писання;
- в) специфічне порушення у формуванні навичок лічби, пов'язане з недостатністю просторового гнозису;
- г) відсутність або недорозвиненість мовлення внаслідок органічного ураження мовних зон кори головного мозку у внутріутробному або ранньому періоді розвитку дитини.

37. До ознак епілепсії не відносять:

- а) здригання всього тіла вдень та уві сні;
- б) слабка реакція на зовнішні та внутрішні подразники (навіть холод, голод, біль);
- в) мимовільні жувальні та смоктальні рухи, відвернення очей;
- г) відчуття різкої зміни навколишнього простору.

38. Незграбність дрібної моторики є характерною для:

- а) дислексії;
- б) дисграфії;
- в) дискалькулії;

г) усі відповіді правильні.

39. Для дітей цієї групи РДА характерні стереотипні дії, спрямовані на стимуляцію органів чуття: надавлювання на очні яблука, обертання предметів перед очима, шурхотіння папером, прослуховування одних і тих же самих записів. Йдеться про ____ групу.

а) 1;

б) 2;

в) 3;

г) 4.

40. Вкажіть кількість рівнів базальної системи емоційної регуляції:

а) 2;

б) 3;

в) 4;

г) 5.

41. Невропатії – це:

а) порушення емоційно-вольової сфери, зумовлене нестійкістю регуляції вегетативних функцій;

б) хронічне, тяжіюче до поступового погіршення стану нервово-психічне захворювання, що характеризується судомними розладами та специфічними психічними відхиленнями;

в) аномалії розвитку емоційно-вольової та мотиваційної сфери особистості;

г) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій.

42. Вкажіть правильне визначення поняття "ритуали":

а) аномалії розвитку емоційно-вольової та мотиваційної сфери;

б) страх виконання певної діяльності;

в) певні дії, виконувані дитиною, з метою уникнути переживань страху;

г) нав'язливі дії, рухи, думки.

43. До групи конституціональних психопатій не входить:

а) паранояльна;

- б) шизоїдна;
- в) істероїдна;
- г) циклоїдна.

44. Вкажіть, яку ознаку не відносять до епілепсії:

- а) наявність судом із втратою свідомості;
- б) короткочасні (на декілька секунд) виключення свідомості;
- в) порушення сну: нічні страхи, сноговоріння, сноходіння (лунатизм);
- г) пізнє виникнення "комплексу пожвавлення";

45. Визначте порушення, які не входять до групи ушкодженого психічного розвитку:

- а) мінімальна мозкова дисфункція;
- б) олігофренія;
- в) порушення міжпівкульової взаємодії;
- г) епілепсія.

46. До причин виникнення олігофренії не належить:

- а) генетичні аномалії;
- б) інфекційні захворювання (краснуха);
- в) емоційна холодність матері;
- г) порушення активності ферментів.

47. Незграбність дрібної моторики, ускладнення під час виконання графічних проб є характерною для:

- а) дислексії,
- б) дисграфії,
- в) дискалькулії;
- г) ЗПР.

48. Первинний дефект є наслідком:

- а) соціальної депривації;
- б) невідповідно організованої взаємодії типу "вчитель-учень";
- в) ушкоджень мозку;
- г) немає правильної відповіді.

49. До викривленого розвитку психіки відноситься:

- а) олігофренія;
- б) ранній дитячий аутизм;
- в) психопатія;
- г) алалія.

50. Зазначте рад, де правильно названо форми алалії:

- а) перцептивна, мнемічна;
- б) сенсорна, мнемічна;
- в) оптична, динамічна,
- г) сенсорна, моторна.

51. Наявність ейдетичного зорового запам'ятовування (100 % відтворення картинки з усіма деталями) є характерним для:

- а) олігофренії;
- б) міжпівкульової дисфункції;
- в) раннього дитячого аутизму;
- г) дислексії.

52. Вкажіть кількість основних типів акцентуацій характеру за К. Леонгардом:

- а) 10;
- б) 11;
- в) 12;
- г) 13.

53. IQ = 5-19 балів характеризує людей, які:

- а) хворі на ідіотію;
- б) хворі на імбецильність;
- в) хворі на дебільність;
- г) мають затримку психічного розвитку.

54. Вкажіть правильний вислів:

- а) адиктивна поведінка — термін, що означає поведінку людини, яка обтяжена хімічною залежністю, тобто тієї, що зловживає алкоголем чи іншими наркотичними речовинами;
- б) адиктивна поведінка — термін, що описує поведінку людини при входженні до злочинного угруповання та початку кримінальної діяльності;
- в) адиктивна поведінка — термін, що означає поведінку соціально дезадаптованого підлітка;
- г) адиктивна поведінка — термін, що описує поведінку важковихованого підлітка, який не піддається педагогічним впливам.

55. Наявність мовлення у вигляді емоційно забарвленого монологу є характерним для такої групи дітей із РДА:

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

56. При цій конституціональній психопатії стабільно виділяються риси замкненості, сором'язливості, самооцінка суперечлива:

- а) шизоїдна психопатія;
- б) істероїдна психопатія;
- в) епілептоїдна психопатія;
- г) психастенічна психопатія.

57. До ознак епілепсії відносять:

- а) слабку реакцію на зовнішні та внутрішні подразники (навіть холод, голод, біль);
- б) мимовільні жувальні та смоктальні рухи, відвернення очей;
- в) пізнє виникнення "комплексу поживавлення";
- г) утруднений контакт із дитиною внаслідок значно зниженого фону настрою.

58. Сплутування розрядності числа, неможливість засвоєння системи розміщення чисел, - це ознаки:

- а) дискалькулії;
- б) дисграфії;
- в) дислексії;
- г) епілепсії.

59. Від чого в першу чергу залежить формування конституціональних психопатій?

- а) генетичної схильності;
- б) особливостей виховання;
- в) соціальної незрілості батьків;
- г) як реакція на пригнічування дитини з боку матері.

60. Цей етап ніби підготовлює становлення першої стадії наркоманії. Тривалість його невелика – від трьох тижнів до півроку. Мова йде про етап :

- а) фонового полінаркотизму;
- б) пошукового полінаркотизму;
- в) перших спроб;
- г) алкоголізм.

61. Соціалізація – це:

- а) процес задоволення дитиною своїх вітальних потреб;
- б) процес отримання задоволень від спілкування;
- в) процес очікування дитиною початку процесу навчання;
- г) процес входження дитини в соціальне середовище, що включає в себе засвоєння мови, норм поведінки, моральних цінностей як культури суспільства.

62. Епілептичний синдром – це:

- а) реакція організму, що виражається епілептичним нападом, який виникає в незвичних умовах у відповідь на дію шкідливого екзогенного фактору (високої температури тіла, інтоксикації, інфекційного захворювання);
- б) епілептичні напади, що розвиваються при осередкових ураженнях головного мозку (пухлина, запалення і т. д.);

в) хронічне, тяжіюче до поступового погіршення стану нервово-психічне захворювання, що характеризується судомними розладами та специфічними психічними відхиленнями;

г) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій.

63. Другий рівень базальної системи емоційної регуляції – це:

а) стереотипів;

б) емоційного контролю;

в) польової реактивності;

г) експансії.

64. При цій конституціональній психопатії, яка частіше трапляється у дівчаток, ніж у хлопчиків, характерною є "жадоба визнання". Йдеться про:

а) шизоїдну психопатію;

б) істероїдну психопатію;

в) епілептоїдну психопатію;

г) психастенічну психопатію.

65. До особистісних новоутворень, що перешкоджають процесу соціалізації дитини не належить:

а) феномен смислового бар'єру;

б) феномен "афекту неадекватності";

в) почуття дорослості;

г) розбіжність ставлень.

66. При цьому порушенні мовлення спостерігаються ознаки: слух без порушень, недостатній аналіз мовних звуків, інколи підвищене реагування на немовні звуки (шурхотіння паперу, крапання води), при посиленні гучності зверненої до них мови, її розуміння погіршується.

Мова йде про:

а) моторну алалію;

б) сенсорну алалію;

в) дислексію;

г) дисграфію.

67. Стан непохитної впевненості у своїй потворності, наявності дефекту зовнішності, що супроводжується вигадкуванням різноманітних способів боротьби з цим явищем – це:

а) булімія;

б) дисморфоманія;

в) нервова анорексія;

г) афективно-шокова реакція.

68. До конституціональних психопатій не входить:

а) паранояльна;

б) епілептоїдна;

в) циклоїдна;

г) психастенічна.

69. Психопатії – це:

а) крайні варіанти норми, за яких окремі риси характеру надмірно посилені, наявна підвищена чутливість до певних психотравмуючих дій при достатній стійкості до інших;

б) порушення емоційно-вольової сфери, зумовлене нестійкістю регуляції вегетативних функцій;

в) патологічна форма компенсації невідповідності рівня домагань і досягнень, загальмований процес самореалізації;

г) порушення емоційно-вольової сфери.

70. Назвіть неправильну назву типу підліткових акцентуацій характеру (за О. Лічко):

а) нестійкий;

б) афективно-лабільний;

в) астеноневротичний;

г) конформний.

71. До особистісних новоутворень, що перешкоджають процесу соціалізації дитини не належить:

- а) феномен смислового бар'єру;
- б) феномен афекту неадекватності;
- в) акцентуація характеру;
- г) розбіжність ставлень.

72. Третім по порядку етапом при вживанні психоактивних речовин є:

- а) етап фонового полі наркотизму;
- б) етап перших спроб;
- в) етап пошукового полі наркотизму;
- г) наркоманія.

73. Акцентуації характеру — це:

- а) порушення емоційно-вольової сфери, зумовлене нестійкістю регуляції вегетативних функцій;
- б) аномалії розвитку емоційно-вольової та мотиваційної сфери особистості;
- в) крайні варіанти норми, за яких окремі риси характеру надмірно посилені;
- г) порушення, що поєднує загальний недорозвиток, затримку, ушкодження з прискоренням розвитку окремих функцій.

74. Цей вид конституціональної психопатії характеризується невмотивованими коливаннями настрою від зниженого (субдепресивного) до підвищеного (маніакального). Це:

- а) шизоїдна психопатія;
- б) епілептоїдна психопатія;
- в) циклоїдна психопатія;
- г) психастенічна психопатія.

75. До групи конституціональних психопатій не входить:

- а) шизоїдна;
- б) збудлива;
- в) істероїдна;
- г) епілептоїдна.

76. Вкажіть неправильну назву рівня базальної системи емоційної регуляції:

- а) нестабільності;
- б) польової реактивності;
- в) емоційного контролю;
- г) стереотипів.

77. Назвіть неправильну назву типу підліткових акцентуацій характеру (за О. Лічко):

- а) нестійкий;
- б) ригідний;
- в) астеноневротичний;
- г) психастенічний.

78. Вкажіть назву третього рівня базальної системи емоційної регуляції:

- а) стереотипів;
- б) експансії;
- в) польової реактивності;
- г) емоційного контролю.

79. Легка розумова відсталість, яка характеризується конкретністю мислення, нездатністю до творчої поведінки, примітивністю інтересів та почуттів – це ...

- а) імбецильність;
- б) ідіотія;
- в) ЗПР;
- г) дебільність.

80. Затримка психічного розвитку – це:

- а) викривлений розвиток психіки;
- б) уповільнення темпів розвитку;
- в) регрес психічного розвитку;
- г) загальний недорозвиток психіки.

81. Вкажіть назву третього рівня базальної системи емоційної регуляції:

- а) стереотипів;
- б) експансії;
- в) емоційного контролю;
- г) польової реактивності.

82. Вкажіть правильний вислів:

- а) на етапі пошукового полінаркотизму потяг до наркотику поки що відсутній, психічної залежності від нього немає;
- б) на етапі пошукового полінаркотизму виражений яскравий потяг до певного наркотику;
- в) етапу пошукового полінаркотизму властиві одиничні випадки вживання наркотиків;
- г) на етапі пошукового полінаркотизму підвищується толерантність до психоактивних речовин.

83. Сенситивний період -

- а) період регресу;
- б) синонім акселерації;
- в) найбільш сприятливий період;
- г) правильного визначення немає.

84. Вкажіть правильну назву одного із типів неврастенії:

- а) субдепресивний;
- б) гіпертимний;
- в) астеноневротичний;
- г) астеноіпохондричний.

85. Явище госпіталізму спостерігається при такій затримці психічного розвитку:

- а) гармонійний психофізичний інфантилізм;
- б) соматогенна затримка;
- в) органічний інфантилізм;
- г) церебрально-органічна затримка.

86. До дисгармонійного психічного розвитку не відноситься:

- а) невроз;
- б) епілепсія;
- в) невропатія;
- г) психопатія.

87. Діти уникають навіть звичайних подразників (шуму, яскравого світла, гучної мови, дотиків), які можуть викликати в них переляк. Це характерно для дітей ... групи РДА:

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

88. До ознак епілепсії відносять:

- а) слабку реакцію на зовнішні та внутрішні подразники (навіть холод, голод, біль);
- б) мимовільні жувальні та смоктальні рухи, відвернення очей;
- в) пізнє виникнення "комплексу пожвавлення";
- г) утруднений контакт із дитиною внаслідок значно зниженого фону настрою.

89. Вкажіть неправильну назву типу ЗПР:

- а) гармонійний психофізичний інфантилізм;
- б) соматогенна затримка;
- в) органічний інфантилізм;
- г) церебральний психофізичний інфантилізм.

90. Дитина з переважним розвитком функцій цієї півкулі відрізняється своєрідністю світосприйняття (при легких формах): логічність мислення не порушена, мова розвинута, порушення у читанні й писанні не виявляється, емоційне сприйняття дещо недорозвинуте, емпатія слабка, затрудняються при виконанні завдань, що потребують, зорового аналізу та синтезу. Йдеться про:

- а) мінімальну мозкову дисфункцію;

- б) алалію;
- в) міжпівкульову дисфункцію з переважним розвитком лівої півкулі;
- г) міжпівкульову дисфункцію з переважним розвитком правої півкулі.

91. Вторинний дефект виникає, коли:

- а) соціальне оточення не компенсує первинних порушень;
- б) дитина не лікується;
- в) у дитини виявляють явище госпіталізму;
- г) у дитини наявна ретардація розвитку.

92. Ознакою мінімальної мозкової дисфункції є:

- а) відсутність мислення;
- б) відсутність охайності;
- в) відсутність самообслуговування;
- г) біологічно зумовлена недостатність функцій нервової системи.

93. Процес входження дитини в соціальне середовище, що включає в себе засвоєння мови, норм поведінки, моральних цінностей як культури суспільства – цей процес є:

- а) соціалізацією;
- б) госпіталізацією;
- в) ретардацією;
- г) інфантилізмом.

94. Сенситивний період -

- а) період регресу;
- б) синонім акселерації;
- в) найбільш сприятливий період;
- г) правильного визначення немає.

95. Четвертий рівень базальної системи емоційної регуляції – це:

- а) стереотипів;
- б) емоційного контролю;
- в) польової реактивності;
- г) експансії.

96. Методику „Неіснуюча тварина” розроблено:

- а) Друкаревич;**
- б) Фрейдом;**
- в) Юнгом;**
- г) Рокічем.**

97. Методику „Незакінчені речення” розробили:

- а) Фрейд та Юнг;**
- б) Сакс та Леві;**
- в) Рокіч та Друкаревич;**
- г) Г. та А. Айзенки.**

98. Галузь психологічної науки, яка займається вивченням відхилень психічної діяльності:

- а) психодіагностика;**
- б) психіатрія;**
- в) психопатологія;**
- г) патопсихологія.**

99. „Хворі здатні впізнавати окремі літери, склади. Їх мовлення складається із 2-3-слівних фраз. Здатні до формування найпростіших трудових навичок. У дітей молодшого шкільного віку виявляється нездатність розрізняти кольори, геометричні фігури, не впізнають предмети за їхнім зображенням, не розуміють послідовності і зв'язку сюжету у серії із 2-3 – х малюнків. Неможливо сформулювати поняття числа і часу”. Описано:

- а) ЗПР;**
- б) ідіотію;**
- в) імбецильність;**
- г) дебільність.**

100. Це легкий ступінь недорозвитку психіки, який характеризується конкретністю мислення; нездатністю до творчої діяльності; примітивністю інтересів та потягів.

- а) ЗПР;**
- б) ідіотія;**
- в) імбецильність;**
- г) дебільність.**

Ключ

	1
1	б
2	б
3	а
4	в
5	б
6	а
7	г
8	б
9	а
10	г
11	в
12	в
13	а
14	в
15	г
16	а
17	в
18	б
19	б
20	а
21	а
22	г
23	в
24	в
25	г
26	б

27	a
28	B
29	б
30	Г
31	B
32	Г
33	a
34	б
35	a
36	a
37	б
38	B
39	б
40	B
41	a
42	B
43	a
44	Г
45	б
46	B
47	B
48	B
49	б
50	Г
51	б
52	a
53	б
54	a
55	B

56	a
57	б
58	a
59	a
60	a
61	г
62	б
63	a
64	б
65	в
66	б
67	б
68	a
69	a
70	б
71	в
72	a
73	в
74	в
75	б
76	a
77	б
78	б
79	г
80	б
81	б
82	a
83	в
84	г

85	б
86	б
87	а
88	б
89	г
90	в
91	а
92	г
93	а
94	в
95	б
96	а
97	б
98	г
99	в
100	г

Список рекомендованой литературы

Базова:

1. Блейхер В.М., Крук И.В. Патопсихологическая диагностика. – К., 1986.
2. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Изд-во «Питер», 2000, — 528 с.
3. Захаров А.И. Неврозы у детей и подростков. – Л., 1983.
4. Зейгарник Б.В. Патопсихология. – М., 1986.
5. Каган В. Е. Аутизм у детей. – Л., 1981.
6. Каган В.Е. Психотерапия для всех и каждого. Искусство общения. Что такое психотерапия? – М.: ЭКСМО - Пресс, 1998. – 384 с.
7. Карвасарский Б.Д. Неврозы. – Л., 1980.
8. Лебединский В.В. Нарушение психического развития в детском возрасте: Учеб. пособие для студ. психол. фак. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 144 с.
9. Лурия А. Р. Проблемы высшей нервной деятельности нормального и аномального ребенка / Собр. соч.: В 4 т. – Т. 2. – М., 1956.
10. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології. – К.: Перун, 1996. – 464 с.
11. Практикум з психодіагностики / Укладачі: О. О.Музика, В. М.Остринська, В. В.Остринський. – Житомир, 1999.
12. Практикум по патопсихологии / Под ред. С. Я. Зейгарник, В.Р. Николаевой, В.В. Лебединского. – М., 1987.
13. Практическая психодиагностика Методики и тесты. Учебное пособие / Сост. Д. Я. Райгородский. – Самара: Издательский дом "БАХРАХ", 1998. – 672 с.
14. Рабочая книга школьного психолога / И. В. Дубровина, М. К. Акимова, Е. М. Борисова и др.; Под ред. И. В. Дубровиной. – М.: Просвещение, 1991. – 303 с.

15. Рабочая книга школьного психолога / Под ред. М. В. Дубровиной. – М., 1991.
16. Технологія попередження дисграфії / Л. Кондратенко, О. Ю. Прищепа. – К.: Главник, 2005. – 96 с.
17. Худик В. А. Детская патопсихология. – К., 1992. – 94 с.
18. Эмоциональные нарушения в детском возрасте и их коррекция / В. В. Лебединский, О. С. Никольская и др. – М., 1990.

Допоміжна:

1. Абрамова Г.С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 8-е, перераб и доп. – М.: Академический Проект, 2003. – 496 с.
2. Байярд Д., Байярд К. Ваш беспокойный подросток. — М., 1991.
3. Берн Э. Трансакционный анализ и психотерапия. — СПб., 1992.
4. Битенский В. С., Херсонский В. Г., Цворяк С. В., Глушков В. А. Наркомании у подростков. — К., 1989.
5. Блейхер В. М. Клиническая патопсихология. — Ташкент, 1976.
6. Буянов М. Н. Ребенок из неблагополучной семьи. — М., 1988.
7. Бэндлер Р., Гриндер Д., Сатир В. Семейная терапия. — Воронеж, 1993.
8. Гарбузов В. Я Нервные дети. — М., 1990.
9. Грехем Дж. Как стать родителем самому себе. — М., 1993.
10. Гроф С. За пределами мозга. — М., 1992.
11. Диагностическая и коррекционная работа школьного психолога / Под ред. И. В. Дубровиной и др. — М., 1987.
12. Зимбардо Ф. Застенчивость / Пер. с англ. — М., 1991.
13. Карпенко З.С. Експресивна психотехніка для дітей. – К.: НППC Перспектива, 1997. – 96 с.
14. Лебединский В. В. Нарушения психического развития детей. — М., 1985.

15. Матвеев В.Ф., Гройсман А.Л. Профилактика вредных привычек школьников: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1987. – 96 с.
16. Общая психодиагностика (основы психодиагностики, немедицинской психотерапии и психологического тестирования) / Под ред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 304 с.
17. Основы психологии. Практикум / Ред. – сост. Л.Д.Столяренко. – Ростов-на-Дону: "Феникс", 1999. – 576 с.
18. Практическая психология в тестах, или Как научиться понимать себя и других. / Составит. Римская Р., Римский С. – М.: АСТ-ПРЕСС, 1997. – 376 с.
19. Практическая психология образования / Под ред. И.В.Дубровиной: Учебник для студентов высших и средних специальных учебных заведений. – М.:ТЦ "Сфера",1997.-528 с.
20. Раттер М. Помощь трудным детям: Пер. с англ. / Общ. ред. А.С. Спиваковской; Предисл. О.В.Баженовой и А.Я. Варга. – М.: Прогресс, 1987. – 424 с.
21. Рождественская М.В. Будьте внимательны к детям. – К.: Рад. школа, 1984. – 96 с.
22. Рубинштейн С. Я Экспериментальные методики патопсихологии. – М., 1970.
23. Семиченко В.А. Психология личности. – К.: Издатель Эшке О.М., 2001. – 427 с.
24. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М., 1990.
25. Фрейд А. Психология «Я» и защитные механизмы. – М., 1993.
26. Фрейд З. Психология бессознательного / Под ред. М. Г. Ярошевского. – М., 1990.
27. Худик В.А. Психологические методики исследования интеллекта и личности: Исключение предметов. – К.: Здоровье, 1994. – 28 с.
28. Худик В.А. Психологические методики исследования интеллекта и личности: Образование аналогий. – К.: Здоровье, 1995. – 42 с.

29. Эйдемиллер Э. Г., Юстицкий В. В. Семейная психотерапия. – Л., 1990.

Інформаційні ресурси:

1. Електронна хрестоматія до курсу.
2. www.nbuiv.gov.ua
3. <http://psylist.net/>
4. www.koob.ru
5. psylib.kiev.ua

6. www.nbuiv.gov.ua
7. <http://psylist.net/>
8. www.koob.ru
9. <http://psylib.org.ua/books/>
10. <http://psylib.ukrweb.net/books/fresh.htm>

ЗМІСТ

Передмова	3
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	5
Тестові завдання до тем	8
Список рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів	34

Олена Леонідівна Мачушник
Тестування як форма контролю в курсі «Патопсихологія»
Навчально-методичний посібник